

[Morten Lange.]

inden for rammerne af en almindelig landsplan, som skelnede imellem de primære landbrugsområder og de områder, som i fremtiden må formodes at have en mere sekundær stilling med hensyn til landbrugsmæssig udnyttelse. Landsplan er imidlertid noget, vi læser om i avisen en gang imellem, men noget, vi ikke har; det ville være særdeles gavnligt, om vi meget snart kunne få en lovgivning, der trak sådanne hovedlinjer op for udnyttelsen af jorden her i landet.

Som sagt, det har vi ikke, og nu må vi altså se at tilpasse landbrugslovene så godt som muligt efter den, jeg havde nær sagt mangel på overordnet lovgivning, som gør, at det er en hel del vanskeligere.

Jeg skal med det samme sige, at arealgrænserne jo foreslås ændret på helt gennemgribende vis i disse lovforslag. Det er ikke de sædvanlige småskridt, der vil blive foretaget, det er et spring. Det er et spring, der er så langt, at en hvilken som helst diskussion om, hvorvidt man nu skal lægge 5 eller 10 ha mere på, dog formodentlig ikke har nogen som helst realitet i sig.

Hr. H. C. Toft kunne da vistnok strække sig til også denne gang at mene, der skulle lidt mere på, men det var dog ikke det overbud, vi plejer at få, og jeg havde indtryk af, at han ikke mente det så forfærdelig varmt. Grænserne her må bestemt siges at være blevet sat højt nok. Jeg har for min part lyst til i udvalget endnu en gang at se på, om de fastsatte grænser er rimelige, men jeg mener, at spørgsmålet om arealgrænserne formodentlig ikke er helt så vigtigt, som man vil gøre det til; det er snarere spørgsmålet om den samlede produktion for de pågældende landbrug, der har interesse, end lige netop spørgsmålet om jordtilliggendet.

Som sagt, jeg vil gerne endnu en gang se nøjere på disse arealforslag i udvalget, men jeg vil håbe, at det ikke skal vise sig at være et kardinalproblem, så vi skal lade os vildlede til at tro, at spørgsmålet om hektarer er et spørgsmål om dansk landbrugs fremtid.

Jeg tror, det vil være gavnligt, om vi også ved behandlingen af disse lovforslag kan få et andet synspunkt frem, nemlig ønsket om, at der i forbindelse med omlæg-

ningen af dansk landbrug må ske en rimelig arrondering. Det har at gøre med, hvad jeg sagde før om landsplanen, men jeg tror, at lige så vigtigt som det er at sikre tillægsjord, lige så vigtigt er det at se på, om der er arealer, som vil egne sig til at blive trukket ud af den landbrugsmæssige drift. Der er sikkert en hel del, der kan komme i betragtning.

Der er naturligvis punkter i de lovforslag der her er fremsat, som giver mig anledning til en temmelig svær betænkelse. Som sagt, arealgrænserne kan jeg måske endda akkviescere ved, det får vi se på, men jeg er bekymret over de store muligheder, der realiteten er for samlinger af ejendomme under én ejer. Hvis man benytter sig af alle lovenes muligheder og endvidere af en velvillig landbrugsminister — og landbrugsministeren plejer jo her i landet at være velvillig — kan jeg da for mig se nogle ganske overordentlig store jordsamlinger. Det er formodentlig ikke hensigten, men hvis det ikke er hensigten, kunne det godt være, man skulle gøre det lidt mindre nemt for en landbrugsminister at være velvillig og have mulighed for det efter loven. I realiteten er ét brug én ejer jo en meget rimelig og smuk formel; såfremt der ikke bliver tale om sammenlægning, er det stadig væk den rigtigste ting. Det forekommer mig, at alt andet bør være undtagelsen, og at andre muligheder har fået en lidt for stærk stilling i disse lovforslag. Men det kan vi jo se på.

Jeg er også bekymret over, at man nu har måttet skride til forslag om afløsning af jordrentebrug. De har været udtryk for en overordentlig fornuftig og besindig idé. Det havde været overordentlig godt for dansk landbrug, om vi i dag kunne have sagt, at jordrentebruget var den dominerende form, den man havde valgt; så er jeg helt sikker på, at spørgsmålet om landbrugsforrentningsprocent i dag havde haft en helt anden placering. Jeg er ikke i tvivl om, at landbruget havde gjort bedre ved at acceptere denne idé end stadig væk at køre på med love, der har undermineret den. Jeg tør ikke garantere for, at det overhovedet er saglig forsvarligt at køre videre med de resterende jordrentebrug, men det er meget beklageligt, at vi er kommet i den situation, at en sund ejendomsordning ikke længere vil være mulig efter bestående lov-